

บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษากับการนำนักศึกษาสู่ความเป็นพลเมืองโลก ADVISOR'S ROLES TO STUDENTS' WORLD POPULATION

สมพงษ์ สุวรรณภุมมา*

บทคัดย่อ

อาจารย์ที่ปรึกษาได้เปรียบบทบาทเปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่สองของนักศึกษา จึงต้องใกล้ชิด รู้จัก และเข้าใจนักศึกษาทุกคน รู้จุดเด่นหรือลักษณะพิเศษของแต่ละคน พร้อมทั้งรู้จักที่ต้องแก้ไข ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่รับทราบความลับของนักศึกษาได้ ไว้วางใจได้ นักศึกษาเชื่อถือ อาจารย์ที่ปรึกษาจำต้องทำหน้าที่ป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาอย่างเต็มที่ ในการป้องกันนักศึกษา คือ ให้ความรู้ ให้คำแนะนำในส่วนต่างๆ ที่ช่วยให้นักศึกษาได้รอดพ้นจากอุปสรรคทางการเรียนต่างๆ รวมถึงเรื่องส่วนตัว ส่วนการแก้ไข หมายถึง เมื่อนักศึกษาพบปัญหาใดๆ จะต้องร่วมมือกับนักศึกษา แก้ไขอย่างทันที สำหรับการส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษา คือ การสนับสนุนนักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพอย่างเต็มที่ สิ่งที่ยาจารย์ที่ปรึกษาช่วยเหลือ นักศึกษาทั้งหมด ให้นักศึกษาประสบความสำเร็จจนการศึกษาของตนนั้น คือ รางวัลชีวิตของอาจารย์ ปรึกษาที่น่ายินดี

คำสำคัญ : อาจารย์ที่ปรึกษา, นักศึกษา, พลเมืองโลก

ABSTRACT

Advisor acted as the second parent for students so that he does need to be close to all, know, understand and realize their unique characteristics including being ready to solve their weakness properly. Furthermore, he should be trustable and prevent students' secrets; according to this, he would be respected. The advisor's main duties are to prevent and solve problems and also fully support students' development. To prevent stands for providing knowledge and guiding to cross over several kinds of obstacles in aspects of their study including personal matters. To solve problems stands for helping to solve students' problems suddenly. And to support students' development stands for supporting talent students with full development and training. Finally, what the advisor tried to help and support students would drive them all to earn graduation that is the proud rewards in the advisor's life.

Keywords: Advisor, Students, World Population

* อาจารย์ประจำ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

1. บทนำ

การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากนักศึกษาอยู่ห่างไกลพ่อแม่ผู้ปกครองมีความเป็นอิสระในการดูแลตนเองมากขึ้น ซึ่งพบว่า นักศึกษจำนวนมากไม่มีหน้าที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับระบบการศึกษาใหม่ เพื่อนใหม่ สิ่งแวดล้อมใหม่ ตลอดจนการมีปัญหาด้านสุขภาพ เพราะถูกมีผลกระทบต่อการจัดใจและการเรียน เกิดผล การเรียนต่ำหรือต้นสายปลายเหตุเป็นนักศึกษา อีกทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลคือพฤติกรรมการเรียนมีแนวโน้มที่จะ ทำให้ไม่สนใจสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ส่วนปัจจัยภายนอกที่จะมาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยคือ (ประมวล เก้าพิมพ์, วารสารพฤติกรรมศาสตร์ ๑๒ (๒), ๗๒-๘๖ : ๒๕๕๔) การสนับสนุนทาง สังคม ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน อาจารย์ หรือสถาบันศึกษา เพราะเป็นสิ่ง ที่ช่วยให้บุคคลสามารถจัดการกับความเครียดและปัญหาต่างๆ ได้ โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษา จะมี บทบาทสำคัญมากในการให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาได้จริงของหน่วยงานในทุกๆ ด้าน อาจารย์ที่ปรึกษา จะเป็นผู้ใกล้ชิดสนิทสนมกับนักศึกษา เป็นผู้สังเกตปัญหาของนักศึกษาและให้ความช่วยเหลือหรือ แนะนำนักศึกษาในการแก้ปัญหาต่างๆ ของชีวิตร่วมกับนักศึกษา ควรให้ความสำคัญถึงบทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษาเช่นกัน ดังนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญส่วน หนึ่งในภารกิจอัน แฝงปัญหาต่างๆ เป็นผู้ที่ได้รับความคาดหวังจากสังคมเนื่องจากเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับตัวนักศึกษาแต่ ละคนมากกว่าผู้อื่น เพราะโดยหน้าที่ทางนิเทศในบางคณะวิชา อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นเสมือนผู้ วางแผนการศึกษาตั้งแต่แผนการศึกษาแรกที่นักศึกษาเข้ามาเป็นนักศึกษาจนจบการศึกษา ทิศทาง ผลการเรียนที่ตามมาเพื่ออนุญาตให้นักศึกษาเลือกวิชาเรียนในภาคเรียนถัดไป และเรื่องอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษา ส่วนหน้าที่ ทางเทคนิค อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้เอาใจใส่ดูแลด้านความ ประพฤติช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวของนักศึกษาที่อาจมีผลกระทบต่อการ ศึกษา บางครั้งอาจต้องช่วยใน การหาทุนการศึกษาหรือทางบติเศษ อาจกล่าวได้ว่า ภาระหน้าที่และบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาเป็น ส่วนสำคัญอย่างหนึ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษา ตลอดจนพฤติกรรมการเรียน ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

2. บทบาทเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา

งานดูแลช่วยเหลือนักศึกษา ฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นโอกาสให้นักศึกษาทุกคนได้มีอาจารย์ที่ ปรึกษาสำหรับแนะนำด้านวิชาการ และช่วยเหลือให้ทำการศึกษาในส่วนส่วนตัว ขารวมถึง สังคม เพื่อให้ นักศึกษาทุกคนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน และเป็นผู้ที่พัฒนาตนเองในด้าน วิชาการและคุณธรรมจนเต็มความสามารถ

3. คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดี

1. มีบุคลิกเป็นต้นที่ดี
2. มีความรับผิดชอบ

3. ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา
4. มีความรู้กว้างขวางและทันเหตุการณ์ด้านวิชาชีพ สังคมและการเมือง
5. มีความจริงใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
6. มีเหตุผลและมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา
7. มีความเมตตา กรุณา
8. ให้ความสำคัญและเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว
9. มีหลักจิตวิทยาในการให้การปรึกษาและมีจรรยาบรรณที่ปรึกษา
10. มีความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีได้
11. รับผิดชอบต่อหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างดี
12. มีประสบการณ์ในหน้าที่งานอาจารย์ที่ปรึกษา
13. มีจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา

เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาคือมีหน้าที่ให้การปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนนักศึกษา จึงมีความจำเป็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินในจรรยาบรรณ จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษามีดังต่อไปนี้

1. อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินถึง สวัสดิภาพของนักศึกษา โดยจะไม่กระทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดผลเสียหากแต่ นักศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม
2. อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินรักษาสัญญาต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักศึกษาในความดูแลให้เป็นความลับ
3. อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินพยายามช่วยเหลือนักศึกษาจนสุดความสามารถ (ภายในขอบเขตความสามารถของตน) หากมีปัญหาใดที่เกินความสามารถที่จะช่วยเหลือได้ก็ควรแนะนำนักศึกษาผู้นั้นไปรับบริการจากบุคลากรอื่น เช่น นักแนะแนว แพทย์ จิตแพทย์ แลหรือนักกฎหมาย เป็นต้น
4. อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์บุคคลหรือสถาบันใด ๆ ให้นักศึกษาฟังในทางที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่บุคคลหรือสถาบันใด
5. อาจารย์ที่ปรึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติที่เหมาะสมตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพในสถานที่ตนสอนและมีศีลธรรมจรรยาบรรณที่ดีงาม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา

5. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ดูแล และรับผิดชอบนักศึกษาที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญ คือ

1. ให้คำแนะนำในด้านวิชาการ เช่น การเลือกวิชาเรียน แผนการเรียน การให้ข้อมูลในเรื่องหลักสูตรและรายละเอียดของวิชา การแก้ปัญหาหรือปัญหาในการเรียนวิชาต่างๆ เป็นต้น

2. ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักศึกษา ในเรื่องกฎหมายที่ ระเบียบข้อบังคับของห้องเรียน เพื่อให้นักศึกษาได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้องเหมาะสม และให้ข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการ หรือบริการต่างๆ ที่จัดให้นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาจะได้รับประโยชน์ตามสิทธิอันพึงมี อาจารย์ที่ปรึกษาอาจจะสอบถามข้อมูลได้จากฝ่ายกิจการนักศึกษา

3. จัดรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาในความดูแล เช่น ประวัติส่วนตัว หลักฐานการลงทะเบียนเรียนแต่ละภาคเรียน ใบแสดงผลการเรียนประกาศนียบัตร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการให้คำปรึกษา

4. ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาที่มีปัญหาส่วนตัว เช่น การปรับตัว หรือปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวบางเรื่อง การจัดการเวลา (office hour) ให้นักศึกษามาพบเพื่อขอคำปรึกษา พยายามหาทางช่วยนักศึกษาแก้ปัญหา ถ้าเป็นปัญหาที่เกินความสามารถก็อาจแนะนำให้ไปหาผู้ที่จะได้ความช่วยเหลือได้ต่อไป

5. ช่วยนักศึกษาให้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านสังคม และบุคลิกภาพ ยังเสริมให้นักศึกษาได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ผูกสัมพันธ์กับสังคมที่ไม่ถึงประสงค์ ให้รู้จักเต็มปึกแผ่นชีวิต

6. ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริการนักศึกษาที่คณะหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษามอบหมาย เช่น เป็นกรรมการคัดเลือกนักศึกษารับทุนการศึกษา ออกใบรับรองความประพฤติของนักศึกษาไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่ขอมา เป็นต้น

6. หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษามีหน้าที่เป็นไปตามระเบียบ หรือข้อบังคับ ดังนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาจึงต้องทำหน้าที่ตามคำสั่งและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาบางอย่างก็ไม่สามารถเขียนไว้ได้ทั้งหมด ถึงอย่างไรก็ตาม หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ช่วยเหลือแนะนำนักศึกษาให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษาตามศักยภาพอย่างสูงสุด และช่วยให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตในสถาบันการศึกษาอย่างมีความสุข ดังนั้น หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นไปตามคำสั่งของมหาวิทยาลัย และหน้าที่อื่นๆ ทั้งไปที่จะช่วยให้นักศึกษาจบการศึกษาอย่างมีความสุข ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. หน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ

(1) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตร

(2) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทะเบียนวิชาเรียน

(3) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการควบคุมการลงทะเบียนเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด

กำหนด

(4) ให้คำแนะนำช่วยเหลือในกรณีที่มีผลการเรียนต่ำหรือเพิ่มศักยภาพในการเรียน

ให้

สูงขึ้น

(5) ให้คำแนะนำในการกำหนดมาตรฐานระดับค่าเฉลี่ย

(6) ให้คำแนะนำเรื่องการเตรียมอาชีพหรือศึกษาต่อ

2.หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านบุคลิกและการปรับตัว

(1) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของมหาวิทยาลัย

(2) ให้คำปรึกษาเรื่องการปรับตัวในด้านกรเรียน ฐานะทาง การคบเพื่อน การศึกษา

(3) ดูแลเรื่องความประพฤติ การปฏิบัติตามระเบียบ

3. หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านประสานงานและอื่นๆ

(1) ประสานงานกับผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาคนอื่น ผู้ปกครอง รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

(2) กำหนดตารางเวลาอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาเข้าพบ ทั้งในการปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม

(3) จัดทำระเบียบเกี่ยวกับข้อมูลของนักศึกษาเป็นรายบุคคลและเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

(4) พิจารณาทำร้องของนักศึกษาโดยเร็ว และให้ช่วยเหลือได้ตามระเบียบข้อบังคับ

(5) สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างอาจารย์ นักศึกษา และผู้บริหารมหาวิทยาลัย

(6) ไม่ใช่อุปถัมภ์ค้ำชูผู้บริหาร ในการให้คำปรึกษาตลอดจนปัญหาต่างๆ

7. แนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. จัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาที่ปรึกษาเป็นระเบียบและชัดเจน และข้อมูลต่างๆ ของนักศึกษา

3. เข้าร่วมประชุมกับอาจารย์ที่ปรึกษาอื่นๆหรือผู้บริหาร เพื่อเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาระบบการให้คำปรึกษา

4. นัดหมายนักศึกษา โดยจัดทำเป็นตารางที่จะให้นักศึกษาพบเป็นรายกลุ่มหรือบุคคล รวมทั้งสถานที่ที่จะให้พบ

5. ในการให้คำปรึกษาให้มีการบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ

6. แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองในเรื่องการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

7. ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเคร่งครัด

8. อื่นๆ ที่เห็นว่าจะช่วยให้นักศึกษาประสบความเข้าใจและเจตจำนงที่ดี

8. เครื่องมือและข้อมูลสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

เครื่องมือสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น

1. คู่มือนักศึกษา
2. แผนเรียนหรือข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาและการวัดผล
3. หลักสูตรที่เกี่ยวข้อง
4. คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา
5. แผนเรียนและแผนของนักศึกษาในการบันทึกข้อมูลและกิจการ
6. สมุดบันทึกของอาจารย์ที่ปรึกษาในการปฏิบัติหน้าที่
7. แบบฟอร์มหรือคำร้องที่จำเป็น
8. อื่นๆ ข้อยกเว้น เช่น

(1) ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการของมหาวิทยาลัย เช่น การใช้อ้างอิงเอกสารที่ห้องเรียนจัดให้ เป็นต้น

- (2) ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ
- (3) ข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษา
- (4) ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
- (5) ข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัย
- (6) อื่นๆ

9. ภาระงานของอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาระงานที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษามีดังนี้

1. มีภาระงานในการดูแลและให้คำปรึกษา
2. เข้าร่วมการอบรมและสัมมนา
3. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อบังคับ ประกาศ กฎระเบียบ และข้อมูลต่างๆ ในการศึกษาของนักศึกษาตั้งแต่รอบไว้ในคู่มือ
4. ให้คำปรึกษาและแนะนำด้านการศึกษาคือ อาชีพ ทุนทรัพย์ และสังคม ตลอดจนการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา
5. มีตารางเวลาให้คำปรึกษา
6. พบนักศึกษาแต่ละคนไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ต่อภาคการศึกษา
7. ตรวจสอบผลการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา
8. ตรวจสอบและจัดส่งรายชื่อนักศึกษาที่ได้ผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนของภาคการศึกษา
9. ดูแลและสนับสนุนการให้คำปรึกษาตามแผนกับมหาวิทยาลัยจัดเตรียมให้เมื่อเริ่มปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วน

10. พหุภารกิจและความช่วยเหลือด้านการเงิน

1. อาจารย์ที่ปรึกษาควรสังเกตและสอบถาม ในเรื่องความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงินของนักศึกษาที่อยู่ในภาวะฉุกเฉิน
2. เมื่อทางฝ่ายจัดเรื่องทุนการศึกษาแจ้งเรื่องทุนหรือประกาศเรื่องทุนการศึกษา ควรรับแจ้งนักศึกษาที่มีความเดือดร้อนทางการเงินให้ทราบ เพื่อจะได้ไปสมัคร และอาจารย์ที่ปรึกษาช่วยเหลือเหตุผลกับสถาบันในกรณีที่สามารถทำได้
3. เมื่อฝ่ายจัดทุนการศึกษาเชิญให้เป็นกรรมการพิจารณาเรื่องทุน อาจารย์ ควรให้ความร่วมมือ เพราะจะเป็นโอกาสได้ทราบความทุกข์ร้อนของนักศึกษาอื่นๆ เปรียบเทียบกับนักศึกษาในวิทยาลัย
4. อาจารย์ที่ปรึกษาควรแนะนำให้นักศึกษาได้ทำงานพิเศษทำเพื่อช่วยเหลือตัวเอง โดยแนะนำให้ติดต่อหาผู้ว่าราชการในพื้นที่ หรืออาจารย์ชาวต่างชาติให้เอง

11. ความหมายของพลเมือง

คำว่า พลเมือง ในประเทศไทยเริ่มมีการนำมาใช้ในบริบทของรัฐธรรมนูญตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับถาวร พ.ศ. 2475 ในบริบทของขอบเขตการใช้สิทธิเสรีภาพที่กว้าง ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อ “หน้าที่พลเมือง” หลังจากนั้นคำว่า “พลเมือง” ก็ใช้ในรัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ ในบริบทของ “หน้าที่พลเมือง” (กิตติศักดิ์ ปราบัติ, นปป) มาโดยตลอด คำว่า พลเมือง มีความหมายใกล้เคียงกันกับคำว่า “ประชากร” “ประชาชน” “ประชาชาติ” และ “ราษฎร” แต่ละคำมีความหมายโดยสรุปดังนี้

คำว่า “ประชากร” หมายถึง หมู่ชน หมู่พลเมือง (เกี่ยวกับจำนวน) หมายถึงจำนวนคนทั้งหมด คำว่า ประชาชน หมายถึง พลเมือง คำว่า ประชาชาติ หมายถึง ประชาชนที่เป็นพลเมืองของประเทศ คำว่า ราษฎร หมายถึง พลเมืองของประเทศ (ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๖, ๒๕๕๖: ๒๕๖) และ คำว่า “พลเมือง” หมายถึง ประชาชน ราษฎร ชาวประเทศ ความแตกต่างระหว่างคำว่า พลเมือง ประชาชน และราษฎร ก็คือ คำว่า ราษฎร หมายถึง คนที่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตย คำว่า ประชาชน หมายถึง คนที่รวมกันในฐานะเป็นชาติ เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และคำว่า พลเมือง หมายถึง ประชาชน (ซึ่งสืบจากความป็นราษฎร) ที่มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม (พจนานุกรมศัพท์ อีวีไอ, ๒๕๕๖: ๓๓)

ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล นิยามความหมาย “พลเมือง” ประกอบด้วยสองคำว่า “พล” และคำว่า “เมือง” พลเมือง จึงหมายถึง “กำลังของเมือง”... “พลเมือง” ของระบบประชาธิปไตยจึงเป็นเจ้าของประเทศ มีสิทธิในการเลือกวิถีชีวิต มีสิทธิเสรีภาพอย่างเสมอภาคกับทุกคน ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม “ความเป็นพลเมือง” (ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล, ๒๕๕๕: ๓๐) ของระบบประชาธิปไตยจึงหมายถึง การเป็นสมาชิกของสังคมที่มีสิทธิเสรีภาพควบคู่ไปกับความรับผิดชอบต่อสังคมและมีเสรีภาพควบคู่กับหน้าที่โดยมีความสามารถในการยอมรับความแตกต่างและเคารพกติกาในการอยู่ร่วมกัน พร้อมที่จะมีส่วนร่วมต่อความเป็นไปและการแก้ปัญหาในสังคมของตนเอง

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า นิยามความหมายว่า “พลเมือง” หมายถึง ประชาชนในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ โดยได้อธิบายว่า ความเป็นพลเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น สนใจและมีส่วนร่วมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง และเรื่องที่มีผลกระทบต่อนตนเอง บุคคลอื่นๆ และชุมชนไม่ว่าจะเป็นในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ (สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า, แอสการโครงการพลเมืองวัยใส ได้ใจบ้านเมือง(หลักการและเหตุผล), ๒๕๕๓).

จากการศึกษา กระบวนการศึกษาธิการ นิยามความหมาย “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง สมาชิกของสังคมที่ตนเองและรับผิดชอบตนเองได้ ใช้สิทธิเสรีภาพโดยควบคุมกับทรัพย์สิน สิทธิเสรีภาพของผู้อื่น การแสดงความแตกต่างและการพลัดถิ่นความรับผิดชอบ การพลัดถิ่น ไม่แค่ปัญหาตัวตนความรุนแรง ตรงกันข้ามตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ร่วมรับผิดชอบต่อสังคมมีจิตสาธารณะ และกระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบต่อหรือร่วมกับคนอื่นสิ่งอื่น และแก้ปัญหาของสังคมในระดับต่างๆ ตั้งแต่ในครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ ระดับอาเซียน และระดับประชาคมโลก

สรุปได้ว่า พลเมืองไทย หมายถึง ประชาชนคนไทยทั้งที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและอาศัยอยู่ในต่างประเทศทั่วโลก ซึ่งเป็นพลธำมรงค์ของประเทศ มีส่วนเป็นเจ้าของประเทศในระบอบประชาธิปไตยไทย เป็นสมาชิกของสังคมที่มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีอิสระภาพ มีความรับผิดชอบ มีสิทธิเสรีภาพ ครอบคลุมในหน้าที่ รักสันติวิธี ยอมรับความแตกต่างและเคารพสิทธิการอยู่ร่วมกันในสังคมทุกครั้งที่

12. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก

ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีในทศวรรษที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างหลากหลายตามสภาพการณ์ของโลก การเป็นพลเมืองดีจึงมิใช่เป็นพลเมืองดีของประเทศที่ตนอาศัยอยู่เท่านั้น แต่ควรมุ่งพัฒนาไปสู่การเป็นพลเมืองดีของโลกด้วย

12.1 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี

ความเป็นพลเมืองดีของคนไทย สมเด็จพระราชาธิบดีจกษัตริย์นาถ ได้ทรงให้ความคิดเห็นว่าอุปนิสัยประจำชาติของคนไทยมีอยู่สามประการ (ธีรธรรม ศรีภักดิ์, ๒๕๕๔: ๓๔-๓๕) คือ ประการที่หนึ่ง คนไทยรักอิสระ คนไทยหาความรู้หาความเป็นอิสระของไทยมาแต่โบราณกาล จวบจนกระทั่งทุกวันนี้ ประการที่สองคนไทยปราศจากวิถีชีวิตา หมายถึง การมีจิตใจเปิดกว้างไม่คับแคบ และ ประการที่สาม คนไทยรู้จักประสานประโยชน์ ได้แก่ การรู้จักยอผู้อื่นแล้ว มีการมอบหมายมอบหมาย การรู้จักการประสานประโยชน์ หมายถึง การไม่เกรงเกรงต่อกฎหมายหรือหลักการแต่เป็นลักษณะแห่งการร่วมมือที่จะดีต่อกัน

อุน ธรรมวิวัฒน์ (อุน ธรรมวิวัฒน์, ๒๕๖๕: ๓๐) ได้กล่าวถึงลักษณะความเป็นพลเมืองดีของชาวชนโลกที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทย และสังคมโลกได้กล่าวถึงความสุขและคุณภาพไว้ดังนี้

- 1) เป็นผู้มีความเข้าใจวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตน ใช้สิทธิของตน ภายในขอบเขตของกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม
- 2) เป็นผู้มีความรู้ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาดำรงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันดีของไทย สามารถที่จะถ่ายทอดคุณค่าและควมภาคภูมิใจไปสู่ลูกหลาน
- 3) เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกชีวิตของตนได้อย่างเหมาะสมกับฐานะ รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมกับรายได้ รู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ปรับตัวเองให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้
- 4) เป็นผู้มีความรักชาติ ศาสนา จงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์
- 5) เป็นผู้ที่มีความสงบ มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น มีอารมณ์อยู่ในการตัดสินว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้ศึกษาพบว่าคุณลักษณะสำคัญที่พึงประสงค์ของคนไทย ตามแต่ละช่วงวัย ที่มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลกอันจะมีส่วนในการนำพาบุคคลและประเทศชาติให้ประสบความสำเร็จได้ ควรมีลักษณะดังนี้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ๒๕๔๓: ๔๘) มีความสามารถในการคิด มีคุณธรรม ซื่อสัตย์และรักความถูกต้อง ว่าง่าย แข็งแรงสุขภาพดี และสูงใหญ่ รักการเรียนรู้ มีสุขภาพจิตดี ขยัน อดทน รุ่มรวย ทำงานหนัก มีจิตสำนึกเสียสละส่วนรวม มีระเบียบวินัย รับผิดชอบและมีความก้าวหน้าทันสมัย เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 6 ระบุว่า “การจัดการศึกษาคือ เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และวัฒนธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” จากสาระดังกล่าว เป็นการเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี ซึ่งจะต้องเป็นคนที่ กตัญญูและมีความสุข

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าระบบการศึกษาไทยให้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาในการอบรมหล่อหลอมคน พัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะของพลเมืองดีที่พึงประสงค์ของสังคมไทยและสังคมโลก

12.2 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก

การเป็นพลเมืองโลกมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับการเป็นพลเมืองดีของประเทศนั้นคือการเป็นพลเมืองที่มีความรู้ มีทักษะความสามารถ มีเจตคติ ค่านิยม จริยธรรม และมีส่วนร่วมต่อสังคม คานิก (Kniep) ได้เสนอว่าพลเมืองโลกควรมีลักษณะ ดังนี้ (Kniep, Willard M., 1986 : 516-517)

- 1) ด้านความรู้ การพัฒนาความเป็นพลเมืองโลกควรมีความรู้ในทักษะเชิงประวัติศาสตร์ ความมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจวิวัฒนาการทางค่านิยม จริยธรรมในเชิงสากลและทักษะเกี่ยวกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในโลก พัฒนาการทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับระบบโลกในปัจจุบัน สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นและสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในโลกปัจจุบันการให้ผู้เรียนมีภาพลักษณ์ในเชิงระบบจะทำให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง ชุมชน ห่วงถิ่นของตนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ การเมือง นิเวศวิทยาและ เทคโนโลยีที่ส่งผลแพร่ขยายไปทั่วโลก การให้ผู้เรียนมี

ความรู้เพื่อความร่วมมือร่วมด้วยต่อสังคมมิใช่เพียงแต่ให้รู้วิธีปฏิบัติของเชิงประวัติศาสตร์และเชิงระบบเท่านั้น แต่จะต้องมีความเข้าใจสาเหตุปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ผลและศักยภาพของแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลโลกสมัย สันติภาพ การพัฒนาชาติและระหว่างประเทศ สิ่งแวดล้อมในประชาคมและในโลกรวมทั้งปัญหาสันติภาพมนุษยชน

2) ด้านทักษะความสามารถ ทักษะความสามารถที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองโลก คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงเหตุและผลในปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบและเป็นสากล ความสามารถในการแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเรื่องต่างๆ การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การรู้จักมองสภาพการณ์อย่างรอบด้าน การสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ และนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจ ความสามารถในการศึกษาวิจัยค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการสื่อสารด้วยวิธีการต่างๆ

3) ด้านค่านิยมจริยธรรม สืบเนื่องจากการล่มสลายของลัทธิการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ และสังคมนิยม ทำให้การตื่นตัวในการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในค่านิยม จริยธรรมตามวิถีทางประชาธิปไตยมีเพิ่มขึ้น คุณลักษณะของพลเมืองโลก จึงให้ความสำคัญต่อธรรมาภิบาลและการคิดต่อสิ่งพหุภาคีกับ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น การมีบุรุษสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อบรรณและสังคม สันติมนุษยชน และความเสมอภาคในเชิงระบบนิเวศ โดยเน้นการมีส่วนร่วม การร่วมมือช่วยเหลือ การยอมรับในความแตกต่าง และความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม การแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยวิธีสันติ การสร้างมาตรฐานความเป็นพลเมืองโลกที่เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ต่อความเสมอภาคการมีจิตใจแบ่งปันคง การมีเสรีภาพ ความซื่อสัตย์ และภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

4) การมีส่วนร่วมเพื่อสังคม คุณลักษณะนี้ถือเป็นคุณลักษณะสำคัญของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยที่จำเป็นต่อให้รู้วิธีปฏิบัติ ได้รับรู้ว่าการในสังคมเขาทำอะไร อย่างไร ทำไมด้วยเหตุและหลักในสิทธิควมรับผิดชอบและการมีส่วนร่วม โดยสภาสหประชาชาติในการช่วยโลกพลโลก ต้องถือเป็นบทบาทของพลเมืองโลกทุกคน พลเมืองโลกมิใช่เพียงความรู้และตระหนักในสาเหตุ และผลที่เกิดขึ้นจากปัญหาต่างๆ พลเมืองมิใช่เพียงความรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล แต่พลเมืองโลกต้องเป็นผู้ที่ลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ โดยมีความร่วมมือและจริยธรรมกับกับอยู่ในการกระทำเหล่านั้น

จากคุณลักษณะของพลเมืองโลกดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการสร้างและพัฒนาบุคคลให้มีคุณลักษณะของพลเมืองโลกที่ดีต้องอาศัยระบบการศึกษาเป็นกลไกในการให้ความรู้ ขบรวมนึกฝน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ถ้าขาดประสบการณ์และทักษะชีวิตจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน เพื่อต่อยอดภูมิปัญญา สืบสานวิถีชีวิตชุมชน ใต้ดำรงอยู่เป็นต้นแบบเป็นแหล่งการเรียนรู้ชุมชนแบบมีส่วนร่วมเป็นชิ้นกันและกัน

13. การให้คำปรึกษานักศึกษาสู่การพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองโลก

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก มีอยู่หลายแนวทาง เช่น แนวทางสากลสหกรณ์ศึกษา (Global Education) ซึ่งเป็นแนวทางที่มุ่งเตรียมเยาวชนของสังคมให้เป็นพลเมืองดีของสังคมโลก โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพลเมืองของโลกที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคอื่นๆ พัฒนาผู้เรียนให้มีแนวคิดและเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ชาติ ในแง่ความสัมพันธ์และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รวมทั้งการฝึกฝนให้มีทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จากความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะดังกล่าว จะนำมาขับเคลื่อนไปสู่การเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพได้ (นาคยาภิสิทธิ์ธนานนท์, ๒๕๖๗)

การศึกษาตามแนวคิดพุทธศาสนาสามารถสรุปได้ดังนี้ พระพุทธศาสนามองมนุษย์ในฐานะที่เป็นเอกัตตบุคคลและในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมซึ่งต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นมนุษย์เป็นเวไนยสัตว์หรือเวไนยบุคคล สามารถได้รับการสั่งสอน ฝึกฝนและอบรมให้มีได้มีปัญญาดำรงสติปัญญาตามกำลัง ก้าวหน้า แม้ว่ามนุษย์จะมีความแตกต่างกัน ก็จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้ของมนุษย์ เกิดขึ้นในวิถีชีวิตทั้งชีวิต มีลักษณะเป็นองค์รวมของรูปนาม (รูป ได้แก่ กายภาพ : กาย วาจา และนามคือ จิตนาม) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ไปตามความเจริญเติบโต (พัฒนาการ) ของชีวิต การเรียนรู้ของมนุษย์มีสามแบบ (ไตรสิกขา) คือ การฝึกฝนตนเองเรื่องศีล (Self-training in morality) การฝึกฝนตนเองเรื่องสมาธิ (Self-training in morality or concentration) และ การฝึกฝนตนเองเรื่องปัญญา (Self-training in wisdom) โดยมีจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ การเกิดปัญญา ซึ่งต้องพัฒนาโดยการแสวงหาความรู้ (สุตตบปญญา) การฝึกฝนคิดค้น (จินตบปญญา) และการฝึกฝนตนเอง (ภาวนาบปญญา) (นิพนธ์พร อยู่ชุ่ม, ๒๕๖๖: ๑๒๘)

การจัดการเรียนตามแนวพระพุทธธรรม โดยนำทุกวิถีทางการสอนแบบต่างๆ มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนปฏิบัติ รวมทั้งการนำกระบวนการทางจิตแบบโยนิโสมนสิการ มาฝึกฝนให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด เพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นพลเมืองโลก สำหรับทิศทางการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองโลกที่หัวใจความเป็นมนุษย์นั้น ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบถึงปัจจัยแวดล้อมของบุคคล (Personal Environment) ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ (Emotional Regulation) พันธุกรรม (Genetics) ตลอดจนอารมณ์ทางสังคม (Social Emotion) เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดการศึกษาบรรเทาทิศทางการวิจัยดังกล่าวมีความสำคัญในอนาคต กล่าวคือ

1) แนวความคิดในการพัฒนาความรู้เพื่อให้พลเมืองไทยและพลเมืองโลกเป็นคนเก่งคนดี และมีความสุขนั้นต้องอาศัยการบูรณาการจากฐานคิดทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ (Basic Science) และด้านจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Science) นี้มีความเหมือนกันคือ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Change is Possible)

2) การศึกษาเรื่องความแตกต่างระหว่างกันไม่ควรจำกัดเฉพาะในระดับบุคคลเท่านั้นแต่ควรศึกษาว่าความแตกต่างมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรอบข้างหรือของสังคมได้อย่างไร (Social Impact)

3) การก้าวข้ามการทดสอบทางการศึกษาระบบปรนัย (Choice Test) เพราะไม่สามารถวัดการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นควรเร่งศึกษาถึงศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงในตัวมนุษย์ที่มีความหลากหลาย

4) ความสุขคือเป้าหมายสูงสุดของมนุษย์และสังคม ความสุขของมนุษย์จึงมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับความสุขของสังคมโดยรวม

5) ควรใส่ใจศึกษา เรื่องความจดจ่อ (Attention) การควบคุมอารมณ์ (Emotion Regulation) และการเรียนรู้ (Learning) เพราะความเข้าใจในเรื่องนี้จะนำไปสู่ความเข้าใจในพฤติกรรมของเยาวชนและกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชน เพราะหากเด็กและเยาวชนมีอารมณ์เชิงลบหรือมีอารมณ์โกรธที่มากเกินไปจะส่งผลเสียต่อศักยภาพและความมั่นคงทางอารมณ์ในตนเอง

6) ควรเป็นทีมวิจัยแบบบูรณาการ (Trans disciplinary Team) และมีการเชื่อมโยงงานวิจัยพื้นฐานสู่การปฏิบัติการจริงในสนาม (Translational Research to the Field)

14. สรุป

อาจารย์ที่ปรึกษาเปรียบเสมือนพ่อ แม่ คนที่น้องของนักศึกษา จึงต้องใกล้ชิด รู้จัก และเข้าใจนักศึกษาทุกคน รู้จุดเด่นหรือลักษณะพิเศษของแต่ละคน พร้อมทั้งรู้จักที่ต้องแก้ไข ซึ่งจะต้องเป็นสิ่งที่กับความลับของนักศึกษาได้ ไว้วางใจได้ นักศึกษาเชื่อฟัง อาจารย์ที่ปรึกษาจำต้องทำหน้าที่ป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาอย่างเต็มที่ ในการป้องกันนักศึกษา คือ ให้ความรู้ ให้คำแนะนำในส่วนต่างๆ ที่ช่วยให้นักศึกษาได้รอดพ้นจากอุปสรรคทางการเรียนต่างๆ รวมถึงเรื่องส่วนตัว ส่วนการแก้ไข หมายถึง เมื่อนักศึกษาพบปัญหาใดๆ จะต้องร่วมมือกับนักศึกษา แก้ไขอย่างทันที ยอมรับการส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษา คือ การสนับสนุนนักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพอย่างเต็มที่ อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาช่วยเหลือ นักศึกษาทั้งหมด ให้นักศึกษาประสบความสำเร็จจบการศึกษาทุกคนนั้น คือ ภารกิจชีวิตของอาจารย์ปรึกษาที่น่าภูมิใจ

บรรณานุกรม

- กิตติศักดิ์ ปราชญ์. เอกสารประกอบการอภิปราย. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, นปป.
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. รายงานคุณลักษณะสำคัญที่พึงประสงค์ของคนไทยตามแผนฯ 5 วัย.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547.
ประพนธ์ คำจิณ. ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรม เวียนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต คณะ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารพฤติกรรมศาสตร์ 12 (1), 72-93 : 2549.

บาทสา ปัตนธนาภรณ์ "การพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก" ใน ประมวลสารสู่ศตวรรษที่ ๒๑
ศึกษา. นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
2537. เอกสารยึดสำเนา.

นิภาภีพร อรุณ. การศึกษากับความเป็นพลเมืองโลก : มุมมองทฤษฎีทศศาสนา. ในการพัฒนา
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก. วารสาร บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ ปีที่ 9 ฉบับพิเศษ
เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก ประจำปี 2556.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองกรุงเทพมหานคร : ยักษ์ในกำปั้น, 2555.

พรหมทวีศักดิ์ อธิวโร. ผลการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลก : มุมมองทฤษฎีทศศาสนา. ในสารานุกรม
ธรรมกับการพัฒนาพลเมืองที่พึงประสงค์ในสังคมไทย. วารสาร บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์
ปีที่ 9 ฉบับพิเศษ เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก
ประจำปี 2556. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.

ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : บาน
มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546.

สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า. เอกสารโครงการพลเมืองวัยใสใส่ใจ
บ้านเมือง (พลักการณอะเหตุมอ). กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, 2553.
เอกสารยึดสำเนา.

ธีรวิทย์ กวีพหล. การพัฒนาชุดนิยายบททางไกล เรื่องการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา
ลักษณะความเป็นพลโลกของนักเรียนสำหรับครูสังคมศึกษา. รายงานการวิจัย. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2551.

อุบล อมรวิวัฒน์. สมบัติพิเศษของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2535.

Kriep, Willard M. "Social Studies With in a Global Educations." in Social
Education, (November-December, 1986 : 516-517).

648

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (ฉบับพิเศษ) เมษายน-มิถุนายน 2560